

50_{mm}

IMPRESJE

Pokolenia V

Świętokrzyski Uniwersytet III Wieku w Kielcach

Uniwersytet Dziecięcy UJK w Kielcach

SKN Fotografii 210Studio Wydziału Sztuki UJK

Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych im. J. Szermentowskiego w Kielcach

Pokolenia V

Świętokrzyski Uniwersytet III Wieku w Kielcach

Uniwersytet Dziecięcy UJK w Kielcach

SKN Fotografii 210Studio Wydziału Sztuki UJK

Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych im. J. Szermentowskiego w Kielcach

Najważniejszy element aparatu znajduje się 12 cali za nim.

Ansel Adams

Już po raz piąty mamy możliwość spotkania się w ramach międzypokoleniowego projektu artystycznego, którego zwieńczeniem jest wystawa fotograficzna. Dzięki gościnności Biblioteki Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, kierowanej przez pana Andrzeja Antoniaka, możemy podzielić się efektami tej niezwyklej twórczej współpracy. W projekcie udział biorą dzieci z Uniwersytetu Dziecięcego UJK, studenci ze Studenckiego Koła Naukowego „210Studio” Instytutu Sztuk Wizualnych Wydziału Sztuki UJK, słuchacze sekcji fotograficznej Świętokrzyskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku i po raz pierwszy w tym roku dołączają uczniowie Państwowego Liceum Sztuk Plastycznych im. Józefa Szermentowskiego w Kielcach. Spotkanie tak zróżnicowanych wiekowo uczestników nie tylko integruje społeczność akademicką i lokalną, ale przede wszystkim buduje wspólną przestrzeń dialogu poprzez sztukę.

Fotografia w tym kontekście staje się językiem porozumienia – medium, które umożliwia wyrażenie osobistych historii, emocji i refleksji. Młodsze pokolenie wnosi do projektu świeżość spojrzenia i znajomość nowych technologii, starsze – głębię doświadczenia, pamięć i wrażliwość na to, co często bywa niezauważalne. Spotkanie pokoleń odbywa się więc nie tylko w kadrze fotograficznym, ale także w sferze emocjonalnej i symbolicznej. Integracja międzypokoleniowa poprzez sztukę uczy empatii, uwrażliwia na odmienność i pokazuje, że mimo różnic wszyscy jesteśmy częścią jednej, wspólnej opowieści. Fotografia – czuła na detale, otwarta na interpretację – staje się narzędziem współodczuwania i współtworzenia.

W tym roku szczególną uwagę poświęciliśmy klasycznemu obiektywowi 50 mm – uważanemu za standardowy, najbardziej zbliżony do pola widzenia ludzkiego oka (46,8 stopni). To narzędzie, wykorzystywane w małoobrazkowych lustrzankach, pozwala na tworzenie obrazów naturalnych, wolnych od zniekształceń perspektywy. Jasność takiego obiektywu (np. f/1.8) daje możliwość pracy w trudnych warunkach oświetleniowych i pozwala uzyskać charakterystyczną małą głębię ostrości – efekt szczególnie ceniony w fotografii portretowej, ulicznej czy krajobrazowej. Obiektyw 50 mm to nie tylko techniczne narzędzie – to także

filozofia patrzenia. Jego prostota i wszechstronność inspirują do tzw. „czystej fotografii”, której celem nie jest manipulacja obrazem, lecz uchwycenie rzeczywistości w sposób osobisty, szczery, nierzadko zaskakujący.

Choć niekiedy trudno jest wprost przekazać polemiczne lub społeczne przesłanie, fotografia daje możliwość subtelного wyrażania postaw estetycznych i psychologicznych. Już w XIX wieku fotografowie eksperymentowali z formą – jak Louis Ducos du Hauron w 1888 roku, który jako pierwszy deformował portrety w poszukiwaniu nowego wyrazu. W latach 20. XX wieku André Kertész, inspirowany ciałami ludzi kąpiących się w basenie, stworzył kadry pełne zniekształceń, bliskie estetyce Picassa. W 1933 roku z pomocą specjalnych lusterek zrealizował serię aktów, które balansowały między rzeczywistością a surrealistycznym wyobrażeniem¹.

Fotografowie zafascynowani surrealizmem próbowali uchwycić intuicję, symbol, ulotność. Ich prace, podobnie jak te prezentowane na naszej wystawie, wykraczają poza dokument – stają się wizualnym zapisem spotkania z drugim człowiekiem, sobą samym i rzeczywistością, którą warto odkrywać na nowo.

dr Arkadiusz Sędek

¹ N. Rosenblum, *Historia fotografii światowej*, Wydawnictwo Baturo, Bielsko Biała 2005, s. 400-403.

Aparat sprawia, że każdy staje się turystą w cudzej rzeczywistości, a ostatecznie – we własnej¹.

Susan Sontag

Fotografia to dziś nie tylko medium sztuki, ale także forma myślenia – osobista, intuicyjna, dostępna. Wystawa „± 50 mm. Impresje” jest częścią wieloletniego projektu, który z roku na rok rozwija się, podejmując nowe tematy i wrażliwości. Skupienie na klasycznej ogniskowej 50 mm – balansującej między obiektywizmem a subiektywnością – pozwala uchwycić świat w sposób bliski ludzkiej percepcji, a jednocześnie otwarty na interpretację. Międzypokoleniowy charakter projektu pokazuje, że fotografia nie zna granic wieku ani doświadczenia – to język porozumienia, w którym każdy głos może wybrzmieć. Jak pisał Gaston Bachelard, fotografia zachowuje świat w stanie trwałym, ale pełnym tajemnicy. I właśnie ta tajemnica – uchwycona światłem, kadrem, spojrzeniem – spleta się w opowieść tej wystawy.

Fotografia, choć najmłodsza wśród sztuk wizualnych, od momentu swego powstania budziła dyskusje – balansując między dokumentacją a kreacją, między medium użytkowym a formą artystycznej ekspresji. Dziś, w epoce nieustannej rejestracji codzienności, w której aparat fotograficzny znajduje się w niemal każdej kieszeni, staje się także przestrzenią demokratyczną – otwartą, inkluzywną, wielogłosową. To właśnie fotografia amatorska – pozbawiona presji rynku sztuki, wolna od instytucjonalnych oczekiwań – coraz częściej redefiniuje granice współczesnej sztuki wizualnej, uruchamiając nowe języki opowiadania o świecie.

Wystawa „± 50 mm. Impresje” wpisuje się w ten nurt. Skupiając się na jednej z najbardziej klasycznych ogniskowych – 50 mm – odwołuje się zarówno do fotograficznej tradycji, jak i do osobistej, intuicyjnej relacji z obrazem. Ogniskowa ta, często nazywana „standardową”, nie tyle interesuje, co fascynuje swoją pozorną neutralnością – odpowiadającą kątem widzenia ludzkiej percepcji – ale i plastycznością ujęcia. W rękach różnych autorów staje się narzędziem niezwykle elastycznym: równie dobrze służy intymnym portretom, jak i obserwacjom przestrzeni publicznej, ukazuje zarówno szczegół, jak i kontekst. To właśnie ta równowaga – między techniką a intuicją, warsztatem a wrażliwością – staje się osią tegorocznej edycji.

¹ S. Sontag, *O fotografii*, tłum. Sławomir Magala, Wydawnictwo Karakter, Warszawa 2017, s. 57.

Warto podkreślić, że „± 50 mm” nie jest wydarzeniem jednorazowym. Wystawa ta jest kolejną odsłoną wieloletniego projektu, który z każdym rokiem nie tylko rozwija się formalnie, ale także poszerza swoje tematyczne ramy, podejmując nowe wyzwania i odkrywając różnorodne aspekty współczesnej fotografii. Poprzednie wystawy, takie jak: „Nie tylko GEOMETRIA”, „<1/60s<” czy „Kolory” pokazywały, jak za pomocą ograniczeń formalnych można uruchomić nieskończone możliwości interpretacyjne. Z każdą kolejną edycją projekt zyskuje na głębi i złożoności – nie tylko technicznej, ale i humanistycznej. Staje się przestrzenią refleksji nad czasem, światłem, pamięcią, a także nad rolą spojrzenia w konstruowaniu rzeczywistości.

Jednym z największych atutów wystawy pozostaje jej międzypokoleniowy wymiar. Obok siebie fotografują dzieci, młodzież i osoby starsze – niekiedy po raz pierwszy sięgające po profesjonalny aparat fotograficzny. Ta różnorodność spojrzeń, doświadczeń i wrażliwości buduje fascynującą mozaikę perspektyw. Fotografia w tym kontekście nie służy jedynie rejestracji, lecz staje się językiem porozumienia – ponad wiekiem, ponad wykształceniem, ponad estetycznymi kodami. Pokazuje, że każdy obraz może być formą myślenia i opowiadania o świecie – i że sztuka, również w swojej amatorskiej odmianie, ma potencjał realnego znaczenia.

Zainspirować mogą tu słowa Gastona Bachelarda, który pisał o fotografii jako o „sztuce zachowywania świata w stanie trwałym, ale pełnym tajemnicy”. W obrazach zgromadzonych na tej wystawie trwa właśnie taka tajemnica – nieoczywista, cicha, ale przenikliwa. Jest to zaproszenie do uważności, do ponownego spojrzenia na znane miejsca, sytuacje i twarze. Przede wszystkim jednak to próba uchwycenia tego, co ulotne – emocji, światła, nastroju – w jednym, świadomym kadrze.

Wystawa „± 50 mm. Impresje” nie tylko prezentuje fotografie, ale skłania do refleksji nad samym medium – jego możliwościami, ograniczeniami i siłą narracyjną. Jest dowodem na to, że fotografia – niezależnie od stopnia zaawansowania technicznego – pozostaje przede wszystkim formą patrzenia. A patrzenie, jak pisała Susan Sontag, „nie jest czymś biernym – to sposób tworzenia świata”.

dr Ewa Wiśniewska-Zduniak
prezes Związku Polskich Artystów Plastyków Okręg Kielecki

Świętokrzyski Uniwersytet III Wieku w Kielcach

Anna Cybulska, Barbara Grzesiak, Anna Jaskólska, Jadwiga Kokosza,
Małgorzata Kotwica, Grażyna Kotwica-Martin, Danuta Śliwińska,
Elżbieta Wargacka, Iwona Wojtecka

Emerytura wcale nie oznacza stagnacji, bezczynności czy nudy. Wiedzą i rozumieją to członkowie Sekcji Fotograficznej Świętokrzyskiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku w Kielcach, którzy z wielką pasją oddają się fotografowaniu. Sekcja działa już około 20 lat pod kierunkiem artysty fotografa Antoniego Myśliwca. Mamy bardzo różny staż uczestnictwa w zajęciach. Niektórzy z nas są członkami sekcji fotograficznej od początku jej istnienia.

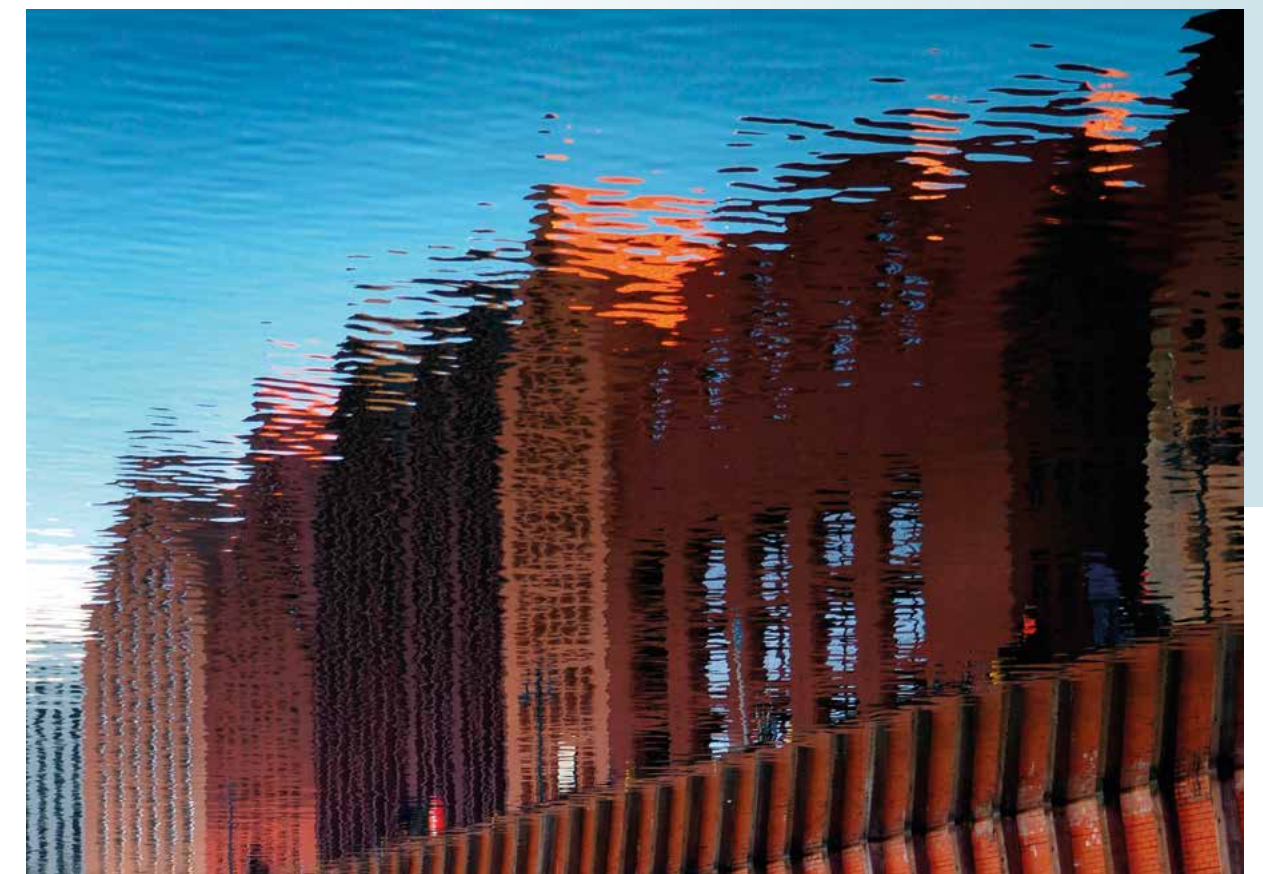
Bez względu na staż i motywy, które nami kierują, wszyscy staramy się fotografować zgodnie z własną wrażliwością i spostrzegawczością. Przy pomocy aparatu próbujemy kreować napotkaną rzeczywistość, szukać nowego spojrzenia na otoczenie. Pomysły na zdjęcia wpływają z nas, z tego, co czujemy i najbardziej kochamy. Mimo niemłodego wieku mamy nadzieję nadal się rozwijać.

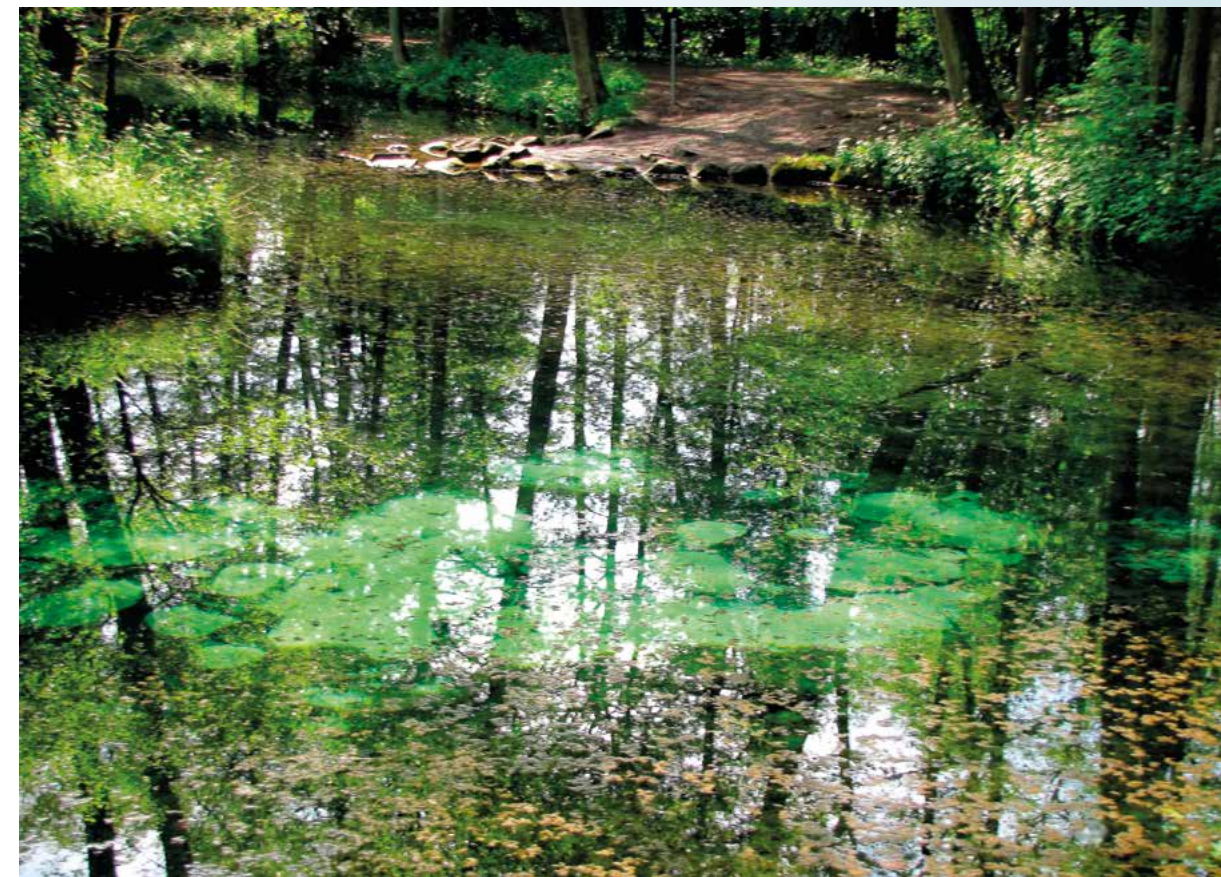
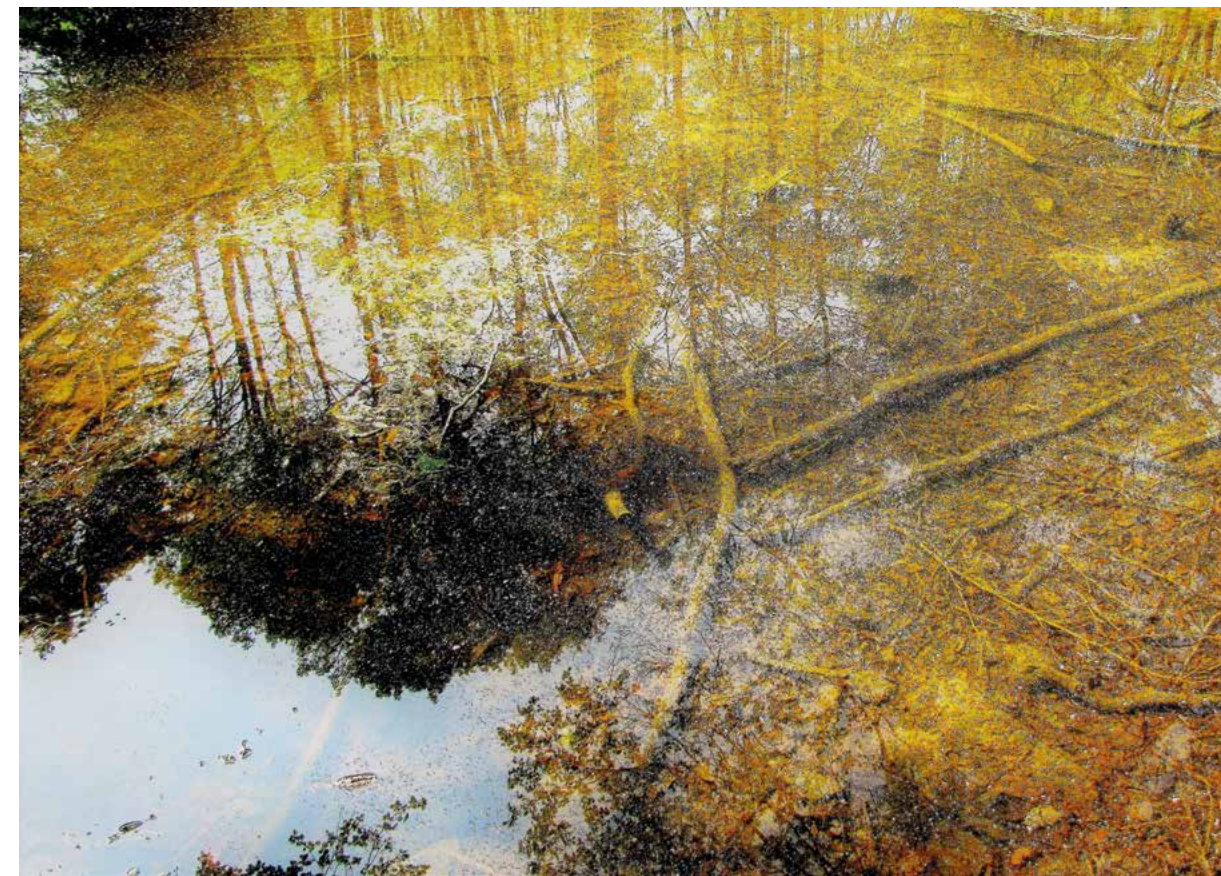
Dorobek naszej pracy był i jest prezentowany na licznych wystawach i konkursach. W toku naszej działalności pokazywaliśmy zdjęcia na wystawach w Wojewódzkim Domu Kultury, Kieleckim Centrum Kultury, Muzeum Historii Kielc, Uniwersytecie Jana Kochanowskiego, Domu Seniora, Wyższej Szkole Ekonomii i Prawa, Osiedlowym Klubie Kultury „Polonez”, w filii nr 5 Miejskiej Biblioteki Publicznej, w filii nr 9 MBP z okazji Nocy Bibliotek, podczas Święta Kielc na Placu Artystów, w parku miejskim w Kielcach. Ponadto braliśmy udział w plenerze w Domu Opieki Rodzinnej w Pierzchnicy. Dzięki współpracy z Wojewódzką

Biblioteką Publiczną w Kielcach w październiku 2024 r. mogliśmy zaprezentować nasze zdjęcia na wystawie zatytułowanej „Inspiracje”.

Zrealizowaliśmy dotąd bardzo dużo tematów, m. in.: mgła, kwiaty, zieleń, światło i cień, woda, zwierzęta, kolory, faktura, kamień, szkło, motywy industrialne, chmury, lustra. Wśród nas są laureaci różnych konkursów fotograficznych. Ostatni sukces to prace nagrodzone na VIII Konkursie Fotograficznym Uniwersytetów Trzeciego Wieku, którego organizatorem był Uniwersytet Trzeciego Wieku Akademii Wyższej Szkoły Biznesu w Dąbrowie Górniczej. Za prace pt. „To Kielce” oraz „Na mierzei Helskiej” Grand Prix otrzymał Zdzisław Białkowski. Drugie miejsce w kategorii „Zagranica” otrzymała praca zatytułowana „Pustynia Judzka” autorstwa Danuty Śliwińskiej. Nagrodę Internautów otrzymała Iwona Wojtecka za fotografię pt. „Wiejska chata”.

Barbara Grzesiak
Małgorzata Kotwica

Uniwersytet Dziecięcy UJK w Kielcach

Aleksander Baid, Laura Bakalarczyk, Bartłomiej Banasiński, Jan Barański, Paulina Barcicka, Karolina Bartosik, Zuzanna Bodo, Jerzy Bohać, Sara Buczkowska, Krystian Buczkowski, Stanisław Chmał, Maciej Chmielewski, Jagoda Cycuła, Jana Cycuła, Jagoda Czapla, Julia Drabik, Agnieszka Fiołka, Aleksander Firmanty, Kinga Gawęcka, Olga Grabowska, Maja Jaroń, Pola Jopkiewicz, Malwina Kita, Elena Kmiecik, Patrycja Kopeć, Jan Krajewski, Adam Kraska, Leon Kubera, Hanna Lato, Błażej Lech, Jakub Mazur, Alan Mazurczak, Daria Mordon, Agata Nestorowicz, Alicja Orlińska, Barbara Orlińska, Cezary Orliński, Kalina Pawłowska, Pola Pietrowska, Erwin Rodziewicz, Filip Rzadkowski, Maja Sikora, Fabian Skokowski, Milena Sołtys, Laura Stochmał, Maria Stojek, Zuzanna Stradowska, Magdalena Szałas, Maria Tofil, Alicja Tutaj, Tadeusz Wilk, Aleksandra Wożakowska, Wojciech Zagórski

Wystawa „Pokolenia V” zyskała wyjątkowy wymiar dzięki obecności 53 prac wykonanych przez młodych studentów Uniwersytetu Dziecięcego UJK w Kielcach. Warsztaty fotograficzne były jednym z wielu wartościowych przedsięwzięć edukacyjnych, prowadzonych w ramach programu przyjętego na Uniwersytecie Dziecięcym, jednak wyróżniały się nie tylko tematyką, ale również zaangażowaniem i kreatywnością uczestników.

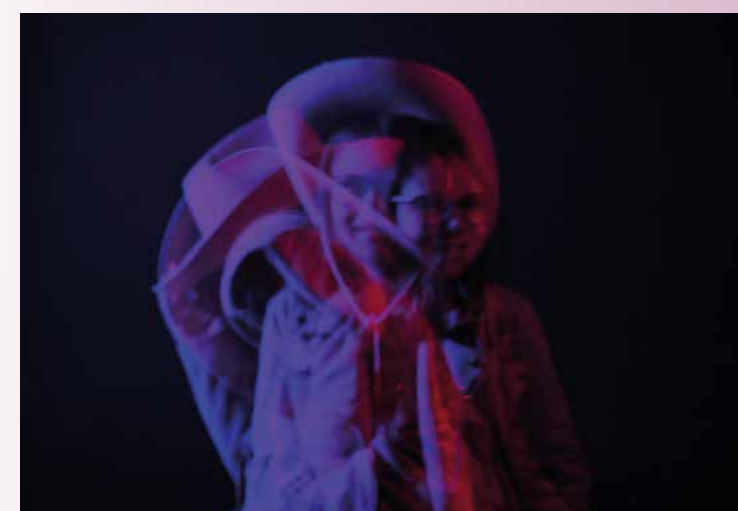
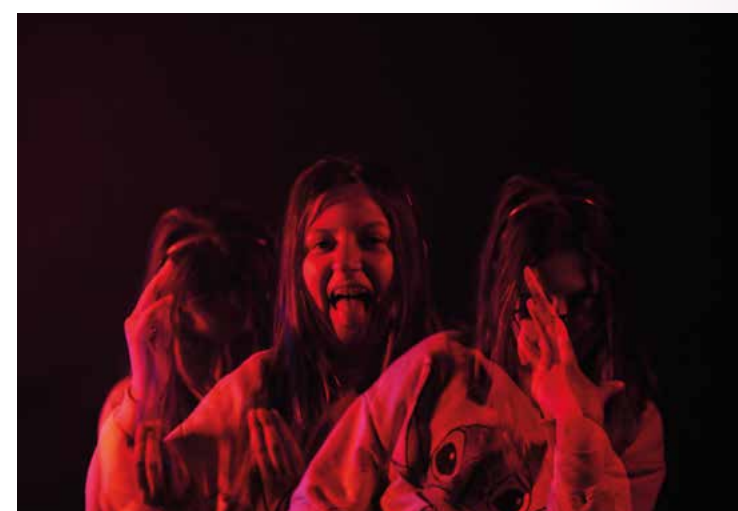
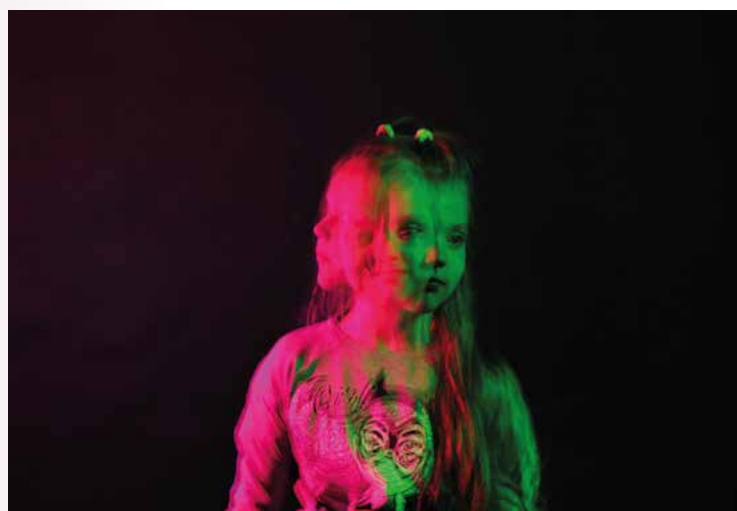
Warsztaty poprzedził inspirujący wykład dra Arkadiusza Sędka, wprowadzający dzieci z UDJK w podstawy fotografii – od zagadnień kompozycji i techniki kadrowania, aż po świadome poszukiwanie barw i form w otaczającej przestrzeni. W części praktycznej uczestnicy mieli okazję stworzyć własne „fotoimpresje” – indywidualne spojrzenia na świat uchwycone w kadrze, pełne koloru, wyobraźni i dziecięcej wrażliwości.

Powstałe fotografie wykonane zostały w technice cyfrowej i stanowią nie tylko dokumentację efektów pracy, ale również dowód na to, jak młodzi ludzie potrafią z dużą wrażliwością obserwować rzeczywistość i twórczo ją interpretować.

Zachęcamy do zatrzymania się przy tej części wystawy – spojrzenie dzieci nieoczekiwanie staje się dojrzałym i pełnym barw komentarzem do idei międzypokoleniowości, będącej osią całego projektu.

dr Ewa Kosowska

SKN Fotografii 210Studio

Mira Kacperek, Filip Kosmala, Natalia Kucała, Weronika Maj,
Mateusz Sztejnabis, Filip Wojtasik

Wystawa *± 50 mm Impresje* to zbiór fotografii wykonanych techniką wielokrotnej ekspozycji z wykorzystaniem obiektywu 50 mm. Nazwa odnosi się nie tylko do użytego sprzętu, lecz także do idei łączenia różnych perspektyw i wrażliwości twórców. Impresja to delikatny ślad chwili, sztuka uchwycenia nieuchwytnego – jak w fotografii – migotanie barw i światła, zamglony kontur, bardziej wspomnienie niż obraz... ujęcie ulotnego momentu.

Pod opieką dra Arkadiusza Sędko zgłębiamy kolejne techniki fotografii szlachetnej i tradycyjnej. To dzięki nim uczymy się nie tylko warsztatu, ale i subtelności wyrażania siebie oraz emocji, które pragniemy przekazać naszym odbiorcom. Studenckie Koło Naukowe „210Studio” działające w Instytucie Sztuk Wizualnych Wydziału Sztuki UJK to przestrzeń twórcza, która skupia młodych artystów poszukujących własnego języka wyrazu w wymagającej sztuce fotografii. To miejsce rozwoju, eksperymentu i manifestowania wrażliwości dla tych twórców, którzy nie boją się patrzeć głębiej. Doświadczenie pracy zespołowej, umiejętność wzajemnego wyznaczania zadań oraz skuteczna komunikacja stały się fundamentem, dzięki któremu nasza grupa mogła w pełni oddać założoną wizję. Choć poruszane przez nas tematy nie powielają się, każdy miał swobodę w wyrażaniu tego, co chciał przekazać.

Kolejna odsłona projektu, tym razem pod wspólnym tytułem *± 50 mm Impresje*, stała się ponownie inspiracją do zorganizowania warsztatów dla studentów Uniwersytetu Dziecięcego UJK, tworząc symboliczny most między generacjami. Spotkanie rozpoczął krótki wykład dra Arkadiusza Sędko, który wprowadził młodych uczestników w tajniki techniki wielokrotnej ekspozycji.

Od początku działalności Koła projekt *Pokolenia* zyskał wyjątkowe znaczenie – obecna wystawa to już piąta edycja tego artystycznego przedsięwzięcia. W jego ramach nie tylko rozwijamy twórcze spojrzenie na fotografię, ale także budujemy przestrzeń dialogu i współpracy pomiędzy różnymi pokoleniami. W duchu tej idei udało nam się również zorganizować interdyscyplinarne konferencje naukowe, łączące teorię z praktyką, sztukę z nauką, a młodych twórców z przedstawicielami środowiska akademickiego.

Mateusz Sztejnabis
Mira Kacperek

Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych im. J. Szermentowskiego

w Kielcach

Lena Baran, Maria Bogoevska, Martyna Bąk, Blanka Dąbrowska, Aleksandra Fajdek, Milena Ginter, Gabriela Gliwińska, Lena Jabłońska, Emilia Jagielska, Julita Jończyk, Zuzanna Kaczmarek, Nikola Kalina, Oliwia Komorowska, Lena Kraska, Anna Lysiuk, Laura Łankiewicz, Karina Machulska-Munoz, Nadia Marciszewska, Marlena Marzec, Marta Mastalerz, Alicja Nogaj, Gabriela Nowak, Marcel Nowak, Lena Olczak, Oskar Pawłowski, Liliana Perczak, Pola Poddębniak, Dominika Robak, Zuzanna Rzepka, Tatiana Siwek, Julia Snochowska, Alina Stępień, Martyna Suchenia, Roksana Szafraniec, Magdalena Szczepańska, Sarah Szwed, Katarzyna Tkaczyk, Maria Tutaj, Karol Walkiewicz, Andrzej Wiktor, Nadia Wirtek, Alicja Witecka, Gabriela Wojak, Agnieszka Wróblewska, Jakub Wzorek, Polina Zahainowa, Mateusz Zgadza, Klaudia Zielińska

Po raz pierwszy do projektu *Pokolenia* dołączają uczniowie Państwowego Liceum Sztuk Plastycznych im. Józefa Szermentowskiego w Kielcach. W ramach zajęć dydaktycznych z przedmiotu Podstawy fotografii i filmu powstało 96 fotografii autorstwa 48 uczniów.

Tematem przewodnim prac była „fotoimpresja” – realizowana w formie portretu lub autoportretu – z wykorzystaniem przedmiotów codziennego użytku, dostępnych w najbliższym otoczeniu. Celem było nie tylko uchwycenie wizerunku, lecz także poszukiwanie ekspresyjnych środków wyrazu poprzez eksperymentowanie z obrazem i formą.

Inspiracją dla uczniów stały się przemiany, jakie dokonały się w sztukach plastycznych pod koniec I wojny światowej – czas, w którym nastąpiło załamanie się konwencjonalnych form wypowiedzi artystycznej. Tego rodzaju podejście do twórczości stworzyło niezwykle

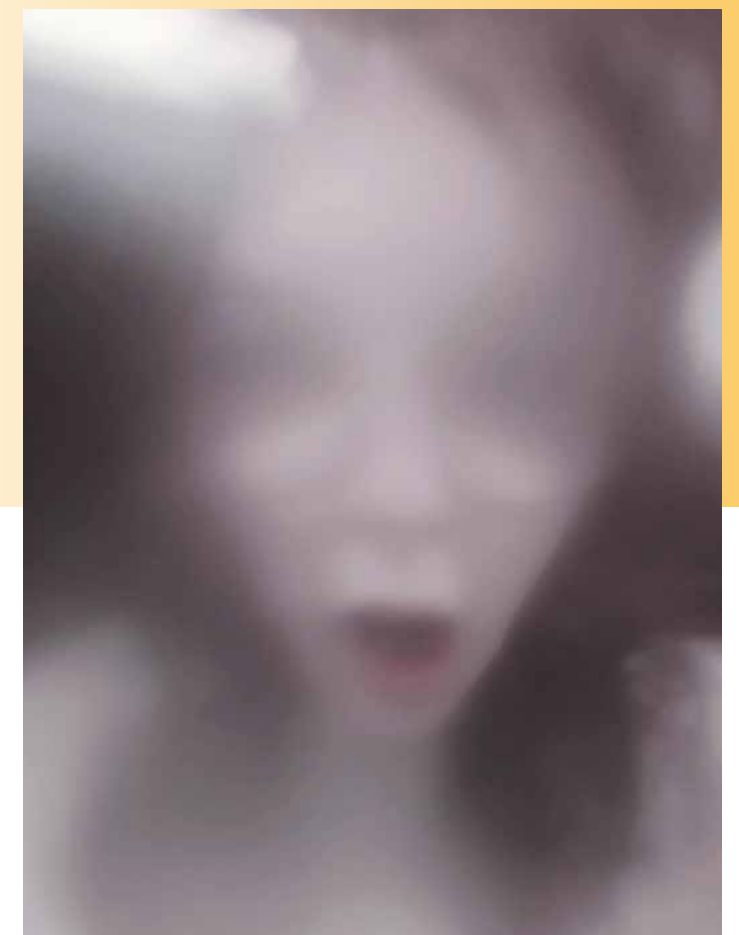
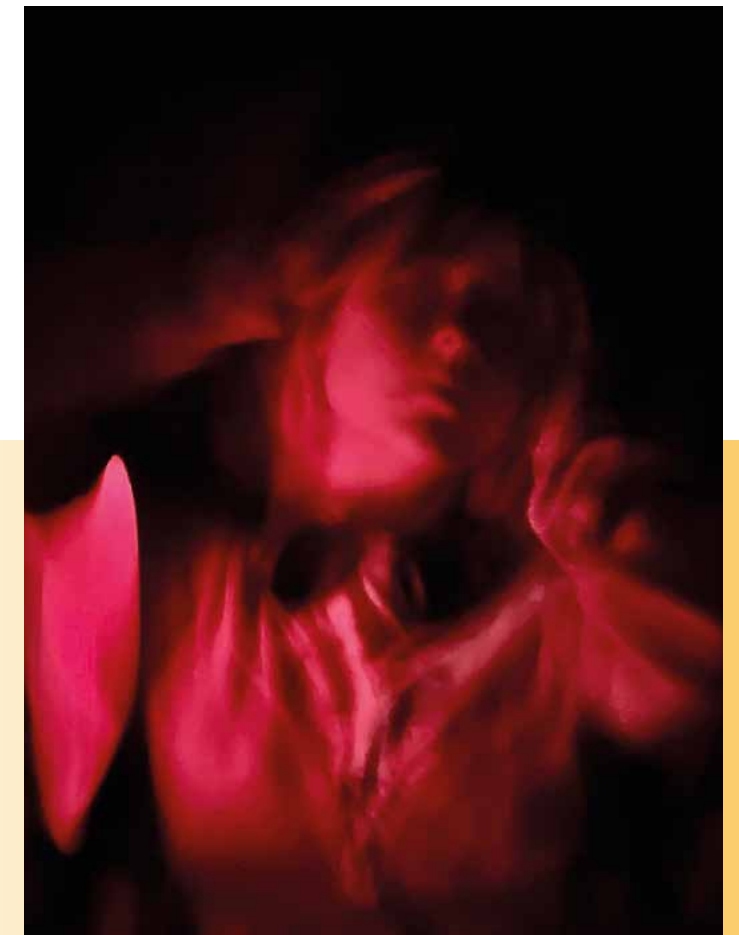
podatny grunt dla różnorodnych eksperymentów wizualnych – w tym także dla fotografii tworzonej bez użycia aparatu.

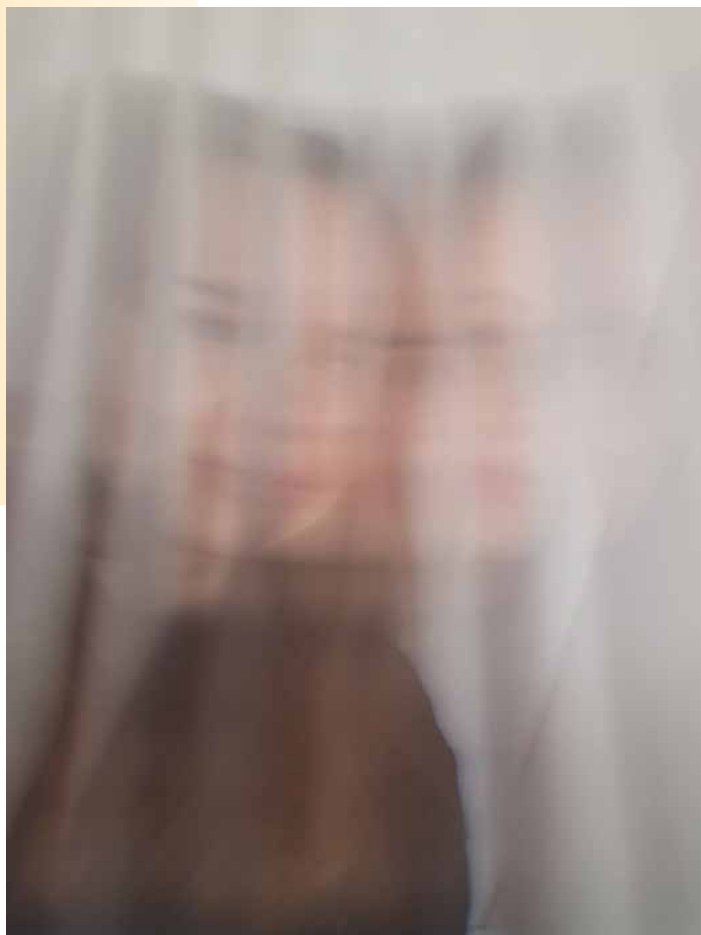
Wówczas na nowo przypominano sobie, że od początku istnienia medium fotograficznego istniały właśnie „fotograficzne rysunki”. Do takich poszukiwań nawiązywali twórcy tacy jak Alfred Stieglitz, Alvin Langdon Coburn, Edward Steichen czy Paul Strand, których inspirowała sztuka europejska, prezentowana m. in. w nowojorskiej Galerii „291” na wystawie The Armory Show czy w Modern Gallery. W oparciu o relacje historyczne, Pablo Picasso miał stwierdzić, że ich twórczość mieści się w tym samym nurcie awangardy, co jego własne dzieła.

W Wielkiej Brytanii Coburn rozpoczął eksperymenty z fotografowaniem za pomocą specjalnie skonstruowanego kalejdoskopu zbudowanego z trzech luster. Powstałe w ten sposób abstrakcyjne kompozycje nazwano wortografami¹. Współcześnie, w dobie powszechnego dostępu do aparatów fotograficznych wbudowanych w smartfony, możliwości eksperymentowania nie zanikły – przeciwnie, uległy demokratyzacji. Nawet przy ograniczeniach technicznych, z pomocą wyobraźni oraz przedmiotów codziennego użytku, można tworzyć współczesne odpowiedniki wortografii – obrazy, które przekształcają postać portretowanego w przerysowane, rozmyte, rozciągnięte, surrealistyczne, abstrakcyjne i groteskowe „gęby”... „Gęby” inspirowane są między innymi twórczością Stanisława Ignacego Witkiewicza, pseud. „Witkacy” – polskiego pisarza, malarza, filozofa, dramaturga i fotografa, który podobne deformacje wykorzystywał w ramach działalności swojej Firmy Portretowej.

dr Arkadiusz Sędek

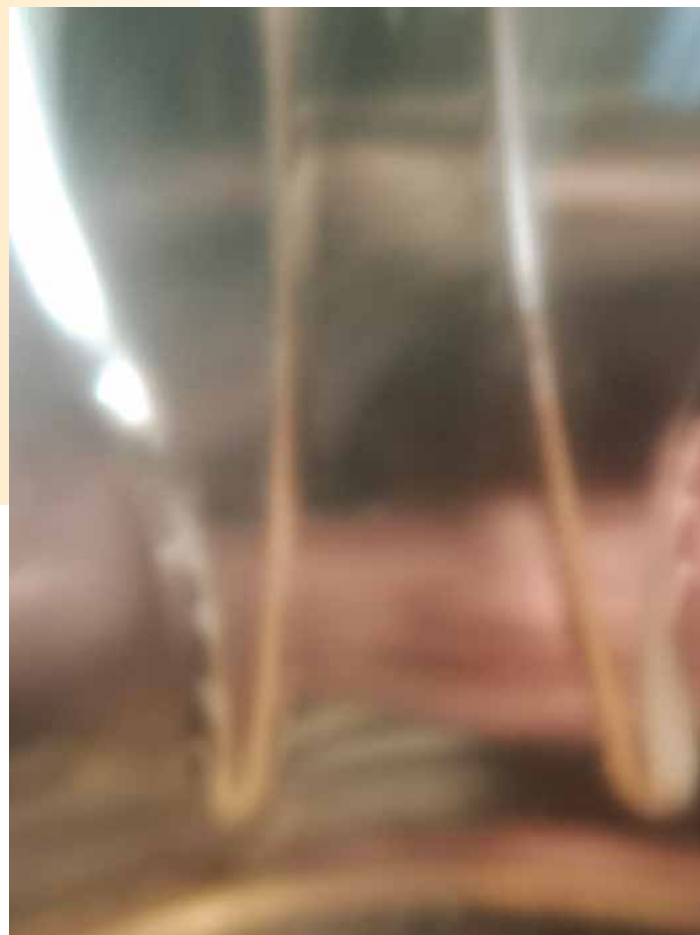
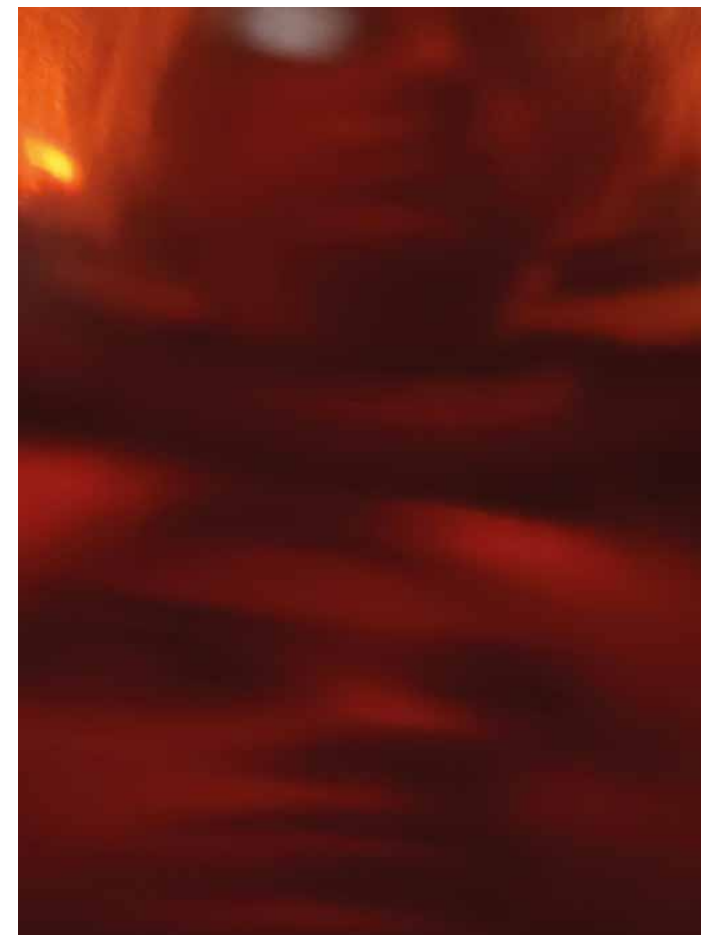
¹ N. Rosenblum, *Historia fotografii światowej*, Wydawnictwo Baturo, Bielsko Biała 2005, s. 400-405.

50_{mm}

IMPRESJE

Wydawnictwo jubileuszowe towarzyszące zbiorowej wystawie fotografii „Plus minus 50 mm. Impresje. Pokolenia V” w Galerii Biblioteki Uniwersyteckiej w Kielcach, czerwiec-lipiec 2025.

Artyści:
Świętokrzyski Uniwersytet III Wieku w Kielcach
Uniwersytet Dziecięcy UJK w Kielcach
Studenckie Koło Naukowe „210Studio” Instytutu Sztuk Wizualnych Wydziału Sztuki UJK
Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych im. J. Szermentowskiego w Kielcach

Kuratorzy wystawy:
dr Arkadiusz Sędek, Antoni Myśliwiec

Koordynatorzy wystawy:
Aneta Tkacz, Mateusz Szejnbnis, dr Ewa Kosowska

Skład i opracowanie graficzne:
Anita Zuba

Redakcja:
Aneta Tkacz

Wydawca:
Biblioteka Uniwersytecka w Kielcach
ul. Uniwersytecka 19, 25-406 Kielce
www.buk.ujk.edu.pl

© Biblioteka Uniwersytecka w Kielcach

ISBN:
978-83-976491-0-1

Druk i oprawa:
Makar Print
www.makar-print.pl

Kielce 2025

ISBN 978-83-976491-0-1

9 788397 649101